

UNIVERSITÄT LEIPZIG

Fakultät für Lebenswissenschaften
Wilhelm Wundt Institut für Psychologie
Professor em. Dr. Konrad Reschke

Universität Leipzig, Neumarkt 9-10, Eingang E, 04081 Leipzig

Leipzig, 09.10.2023

Al-Farabi Kasakh National University
Almaty, Kazakhstan

ОТЗЫВ

зарубежного консультанта, доктора психологических наук, почетного профессора
Лейпцигского университета Конрада Решке
на диссертационную работу Frau Gulzat Sarbassova

Gutachten zur Dissertation von

Frau Master der Psychologie - Doktorandin: Gulzat Sarbassova

Thema: Psychologische Ausbildungsinhalte- und Bedingungen für die Entwicklung der
emotionalen Flexibilität bei Psychologiestudenten

Die vorliegende Dissertationsschrift widmet sich einem aktuellen wissenschaftlichen Thema der Psychologie, der Entwicklung von der emotionalen Flexibilität, also einer beruflichen Kompetenz bei Psychologiestudenten. Das Thema gehört in das große Gebiet der Emotionsregulationsforschung, das international gegenwärtig erst seit wenigen Jahren erforscht wird. Die Arbeit besitzt also nicht nur in Kasachstan Neuigkeitswert, sondern ist auch international von großem Interesse.

In der Arbeit wird eine theoretischen Beschreibung und Erklärung des Untersuchungsgegenstandes der emotionalen Flexibilität gegeben. Es wird differenzialpsychologisch dargestellt, welche Bedeutung dieses Merkmal als Teil der emotionalen Kompetenz besitzt und warum dieses Merkmal für Psychologiestudierende besondere Bedeutung besitzt.

Die fünf Fragestellungen sind sehr anspruchsvoll und umfangreich:

1. Analyse bestehender Ansätzen der emotionale Flexibilität bei Psychologiestudenten;
2. Literaturanalyse Analyse zu Inhalt und Struktur der emotionalen Flexibilität bei Psychologiestudenten
3. Bedingungsanalyse der Entwicklung emotionaler Flexibilität bei Psychologiestudenten und Erarbeitung eines Modelles für die Flexibilitätsentwicklung;
4. Entwicklung, Testung und Implementierung eines Programmes zur Entwicklung emotionaler Flexibilität bei Psychologiestudenten im Universitätsstudium ;
5. Studie zur Wirksamkeit des Programms zur Entwicklung emotionaler Flexibilität bei Psychologiestudenten einer Universität.

Angesichts des bisher nur geringen Erkenntnisstandes sind das sehr weitgehende Forschungsfragen, welche sinnvoll aufeinander aufbauen.

In der Wahl dieses Gegenstandes liegen zugleich der Neuigkeitswert der Arbeit und eine innovative Bearbeitung von emotionalen Entwicklungsnotwendigkeiten von Studierenden der Psychologie in ihrem Studium. Die Doktorandin beabsichtigte mit ihrer Arbeit auch die Möglichkeiten zur Entwicklung von emotionaler Flexibilität von Studierenden im Studium der Psychologie als Kompetenz- und Fähigkeitsentwicklung zu untersuchen.

Die Arbeit erforscht das Thema also in mehreren Analyseschritten bzw. Teilstudien, diesen stellte die Doktorandin eine theoretischen Einleitung und Fundierung voran, welche die aktuelle erreichbare Literatur beinhaltet.

Damit wird eine breite Vielfalt von methodischen und methodologischen Problemen aufgeworfen, die von der Kandidatin souverän, jedoch an manchen Stellen vielleicht nicht tief genug behandelt werden.

Die Arbeit basiert auf einem sehr aktuellen Literaturüberblick, entwickelt wichtige Grundlagen zum Verständnis der emotionalen Flexibilität und überzeugt besonders bzgl. der verwendeten diagnostischen Methoden.

Die vorliegende Dissertation basiert auf einer mehrjährigen Forschungsarbeit, die Frau Gulzat Sarbassova weitgehend selbstständig, mit ihren eigenen Ressourcen durchgeführt hat.

Die wissenschaftlichen Fragen der vorliegenden Arbeit sind sehr anspruchsvoll, werden im empirischen Teil nachvollziehbar dargestellt. Die gleichgewichtige Darstellung der Beantwortung der Fragen wird als positiv bewertet, obwohl es sich bei der Evaluation des Interventionsansatzes für emotionale Flexibilität eher um eine Pilotstudie handelte, stellt deren Durchführung eine Teilleistung dar, die einen großen praktischem Nutzen und Neuigkeitswert im Ausbildungsprozess von Psychologen besitzt.

Von einer großen Anzahl von Fragestellungen ausgehend konnte die Doktorandin ihre Fragen mit den verschiedenen Forschungs-Methoden prüfen und kam bei sachgerechter Anwendung von statistischen Methoden zu sehr interessanten praktisch relevanten Ergebnissen.

Ich bin der Meinung, dass durch die Arbeit anschaulich gemacht wird,

1. Wie wichtig die emotionale Flexibilität in der Psychologieausbildung ist,
2. wie diagnostische Analyse und Entwicklung der emotionalen Flexibilität möglich sind und
3. wie wichtig eine weitere Forschung auf dem Gebiet der Kompetenz-Entwicklung und Fähigkeitsentwicklung im Studium der Psychologie ist.

Die Form, der Umfang und der Inhalt entsprechen den Anforderungen, die verwendeten diagnostischen Instrumente sind sehr umfangreich und gut gewählt. Insgesamt leistete die Doktorandin mit dieser Arbeit ein großes Bearbeitungspensum in sehr guter Qualität.

Die Arbeit ist durch ihre Anlage sehr umfangreich, bleibt jedoch lesbar, instruktiv, besonders die Thesen sind eine sehr gute Zusammenfassung des Inhaltes.

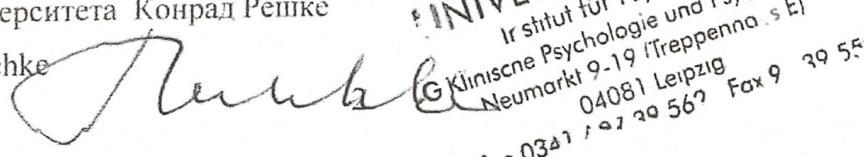
Ich schlage der Fakultät der Al-Farabi Universität Almaty die Annahme der Arbeit vor und bewerte diese sehr positiv.

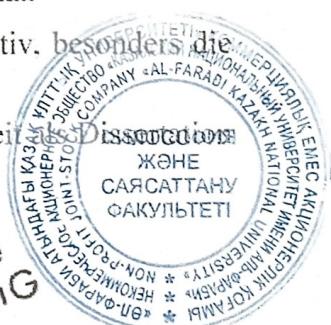
Научный консультант

доктор психологических наук, почетный профессор

Лейпцигского университета Конрад Решке

Prof. Dr. Konrad Reschke

Prof. Dr. Konrad Reschke
UNIVERSITÄT LEIPZIG
Institut für Psychologie
Klinische Psychologie und Psychotherapie
Neumarkt 9-19 (Treppenhaus E)
04081 Leipzig
Telefon 0341 / 71 20 567 Fax 9 39 551

Лейпциг Университеті
Өмір туралы ғылым факультеті
Вильгельм Вундт атындағы психология институты

Лейпциг Университеті,
Ноймаркт көшесі 9 -19, вход Е, 04081

Лейпциг, 09.10.2023

Әль-Фараби атындағы ҚазҰУ
Алматы, Казахстан

Сарбасова Гульзаттың диссертациялық жұмысына шетелдік кеңесші, Лейпциг университетінің құрметті профессоры, психология ғылымдарының докторы
Конрад Решкенің

ПІКІРІ

Сарбасова Гульзаттың докторлық диссертациясының тақырыбы:
**Болашақ психологтардың эмоционалды икемділігінің даму талаптары мен
психологиялық мазмұны**

Карастыруға ұсынылған диссертация психология ғылымның өзекті тақырыбына, эмоционалды икемділіктің дамуына, яғни болашақ психологтардың кәсіби құзыреттілігіне арналған. Бұл тақырып бірнеше жылдың ішінде ғана халықаралық деңгейде зерттеле бастаған эмоцияларды реттеу аясындағы ең үлкен зерттеу саласына жатады. Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалығы Қазақстан үшін ғана өзекті емес, халықаралық деңгейде де үлкен қызығушылық тудырыш отыр.

Жұмыста эмоционалды икемділікті зерттеудің теориялық сипаттамасы мен түсініктемелері берілген. Сондай-ақ, эмоционалды-психологиялық түрғыдан бұл құбылыстың эмоционалды құзыреттіліктің бөлігі ретінде қандай маңызы бар екендігі және оның студент-психологтар үшін ерекше маңызы бар екендігі сипатталған.

Қойылған бес міндет өте өзекті және ауқымды:

1. Болашақ психологтардың эмоционалды икемділігін зерттеуге арналған психологиядағы бағыттарды талдау.

2. Ғылыми-психологиялық әдебиеттерді талдау негізінде болашақ психологтардың эмоционалды икемділігінің мәнін, мазмұнын, құрылымын ашу.

3. Болашақ психологтардағы эмоционалды икемділікті дамыту талаптарын анықтау және оның дамуының құрылымдық-мазмұндық моделін ұсыну

4. ЖОО-дағы болашақ психологтардың эмоционалды икемділігін дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі мен кешенді бағдарламасын әзірлеу, апробациядан өткізу және енгізу.

5. ЖОО-дағы болашақ психологтардың эмоционалды икемділігін дамыту бойынша әзірленген құрылымдық-мазмұндық моделі мен кешенді бағдарламасының тиімділігіне эксперименттік сынақ жүргізу.

Осы саланы зерттеудің жеткіліксіздігіне байланысты диссертацияның тақырыбы мен міндеттері ерекше қызығушылық тудырады және бір-бірін мағыналы турде толықтыратын ауқымды зерттеу сұрақтарын қамтиды.

Бұл тақырыпты таңдау диссертациялық зерттеудің жаңалығын және психология-студенттердің оқудағы эмоционалды даму қажеттіліктеріне қатысты инновациялық бағытты анықтады. Докторант өзінің ғылыми жұмысы арқылы кәсіби дағдылар мен құзыреттіліктерді дамытудың тәсілі ретінде психологияның өзінің студенттердің эмоционалды икемділігін дамыту мүмкіндігін зерттеуге тырысты.

Ғылыми жұмыста тақырып бірнеше аналитикалық кезендер түрінде зерттеледі, оның басында докторант теориялық кіріспе мен қазіргі ғылыми әдебиеттерге негізделген базаны ұсынады.

Зерттеу барысында көптеген әдістемелік және әдіснамалық түрлерде туындаған мәселелерді докторант сенімді түрде шешті.

Диссертациялық зерттеу өзекті ғылыми-теориялық әдебиеттерге негізделген, эмоционалды икемділікті түсінудің және зерттеуде қолданған диагностикалық әдістемелердің маңыздылығын көрсетті.

Гульзат Сарбасованың ғылыми зерттеу жұмысы бірнеше жылдар бойы жүргізілді. Диссертациялық зерттеуде қарастырылатын ғылыми сұрақтар өте өзекті және әмпирикалық бөлімде түсінікті және ашық жазылған.

Зерттеу сұрақтарына қатысты жауаптар үйлесімді түрде беріліп, он бағаланған. Эмоционалды икемділікті зерттеу бағыттары болашақ психологтардың оқу-тәрбие процесінде үлкен практикалық мәнге ие болып отыр.

Қарастырылып отырған мәселелердің көптігіне қарамастан, докторант оларды әртүрлі зерттеу әдістерін қолдана отырып эксперимент жүргізе алды және статистикалық әдістерді орынды қолдану нәтижесінде өте қызықты, практикалық маңызды қорытындыларға келді.

Менің ойымша, диссертациялық жұмыс келесілерді анық көрсетеді:

1. Психологияны оқытудағы эмоционалды икемділіктің маңыздылығы
2. Эмоционалды икемділікті дамыту мінде диагностикалық талдаудың мүмкіндігі
3. Психологияны оқыту кезіндегі кәсіби құзыреттер мен дағдыларды дамыту саласындағы кейінгі зерттеулердің маңыздылығы

Жұмыстың нысаны, көлемі және мазмұны талапқа сай, қолданылатын диагностикалық құралдар өте кең және жақсы таңдалған. Жалпы алғанда, докторант үлкен көлемдегі жұмысты өте жақсы деңгейде орындалады.

Құрылымы жағынан өте кең, сонымен қатар, түсінікті және қолданбалы болып келеді.

Қорытындылай келе, Г. Сарбасованың ғылыми зерттеу жұмысын толық, аяқталған жұмыс ретінде есептеп, өзімнің оң пікірімді беремін және әль-Фараби атындағы ҚазҰУ-де қорғауға ұсынамын.

Ғылыми кеңесші:

Лейпциг университетінің құрметті профессоры, психология ғылымдарының докторы

Конрад Решке

ПАРАКТЫҢ АРҒЫ ЖАҒЫНА
КАРАНЫЗ
СМ. НА ОБОРОТНОЙ С

Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, екі мың жылдың үшінші жылы, он алтыншы қазан. Құжаттың неміс тілінен қазақ тіліне мәтін-аудармасын орындаған аудармаши Сарпекова Наргис Маратовна, 22.09.1985 жылды туған, ЖСН 850922400114.

Колы

Carnivora

Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, еki мың жынырда үшінші жыл, он алтыншы қазан. Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы Әділет Министрлігінің халыққа құтсаулық көмек зерттеуде заңгерлік қызмет көрсетуді үйімдастыру комитетінде, 20.01.2006 жылы берілген № 0000354 лицензиясы негізінде әрекет ететін, мен нотариус Кан Елизавета Герасимовна, аудармаши Сарпекова Наргис Маратовнаның қойылған қолының түпнұсқалығын растаймын. Аудармашиның тұлғалығы анықталды, қабілеті мен өкілеттігі тексерілді.

Тіркеу нөмірі № 39563
104 теңге төлеменді

Нотариус _____
Кан Елизавета Герасимовна

